

Fem steg till plan för gemensam primärvård

De fem stegen

Att ta fram en plan för gemensam primärvård handlar i hög utsträckning om att formulera områden för samverkan, och besluta om hur det praktiskt ska fungera. Arbetet med planen kan göras i fem steg:

- 1 Gemensamma mål
- 2 Kartlägga förutsättningar
- 3 Hur vi ska agera tillsammans
- 4 Säkra stödet till mikronivån
- 5 Gemensam uppföljning

1 Gemensamma mål

- Arbetet med att ta fram en gemensam plan för primärvården bör ta avstamp i det gemensamma varför, den värdegrund och målbild för nära vård som tagits fram i länet.
- Den gemensamma planen kan antingen tas fram på kommun eller på länsnivå.
- Utifrån den övergripande målbilden arbetas konkreta mål fram för den gemensam planen för primärvård.
- En viktig fråga att ställa är ”Vad vi vill uppnå med primärvården i länet?”

Exempel på mål för en gemensam plan

Jönköpings län

”Vi vill på systemnivå skapa förutsättningar och stödsystem för att stärka invånares hälsa för hela livet.

Ge verksamheter och medarbetare förutsättningar till gemensamma lokala arbetssätt och stärkta samarbeten.

Genom gemensam uppföljning skapa lärande, effektiva arbetssätt och rikta stöd och insatser.”

Lidköping

- Öka och säkerställa patientens delaktighet
- Öka och säkerställa kontinuiteten för patient och medarbetare
- Utveckla teamarbetet med/kring patienten
- Öka och säkerställa tillgängligheten

2 Kartlägg förutsättningarna

En kartläggning kan ge svar på:

- Hur ser invånarens behov ut?
- Vilka behöver involveras i arbetet, t ex. privata utförare?
- Vad fungerar bra i samarbetet runt invånaren kopplat till behoven och vad behöver utvecklas?
- Hur ser mötesplatserna ut idag?
- Vilka resurser - utvecklingsledare/ projektledare - finns som stöd i utvecklingen och för att implementera nya arbetssätt och rutiner?
- Vilka förväntningar finns på ett samarbete?

Kartläggning arbetssätt och överenskommelser

- Säkra samsyn kring gemensamma överenskommelser, arbetssätt och rutiner som ni redan har t.ex. för läkarmedverkan, fast vårdkontakt, fast läkarkontakt eller patientkontrakt.
- Vilka överenskommelser och arbetssätt kan utvecklas och byggas vidare på i samverkan?

3 Agera gemensamt

Systemledarskap handlar om att möta komplexa utmaningar med ett *gemensamt* agerande och en hög nivå av *flexibilitet*, då man erkänner att ingen enskild entitet har kontrollen och att det inte alltid finns förbestämda lösningar på utmaningarna man står inför.

Den fokusflyttning som Nära vård innebär möjliggörs då primärvårdens huvudmän samverkar sömlöst i ett systemledarskap. Samordningen sker utifrån personens fokus och behov kan tillgodoses utanför organisationsgränserna.

Främja samverkanskulturen

En nyckel till framgång i att etablera ett nytt arbetssätt är att främja samverkanskulturen. Detta kan möjliggöras genom att:

- Arbeta fram Vägledande principer
- Definiera ledningsnivåer
- Etablera ”parhästar” över organisationsgränserna oavsett huvudman.
- Se till att medarbetare från region och kommuner inklusive privata utförare ges möjlighet att träna nya arbetssätt tillsammans för att bygga relationer.

Vägledande principer

Vägledande principer ger rätt förutsättningar för ett sömlöst arbete där fokus ligger på att gemensamt lösa de utmaningar och problem som uppstår.

Exempel på vägledande principer:

1. Vad är bäst för invånaren?
2. Ingen patient i onödan på sjukhus.
3. Vi gör det tillsammans. Ingen lyckas om inte helheten lyckas.
4. Ta ansvar för eget arbete, återkoppla till steget före och underlätta för steget efter.
5. Ta tag i problem direkt.

Exempel hämtat från Lärande exempel: Samverkanssystemet, Skellefteå/Norsjö resp Jönköpings län

Ledningsnivåer

- Arbetet med att ta fram en gemensam plan för primärvården initieras på huvudmammanivå av kommundirektör tillsammans med regiondirektör.
- Ansvariga personer/ roll på makronivå har det systemövergripande ansvaret i det fortsatta arbetet.

Det organisatoriska samspelet

- Arbetet i organisationerna sker på tre nivåer: mikro, meso och makro.
- Dessa ska samspela och stödja utförandet av primärvårdsuppdraget som regionen och kommunerna har tillsammans.
- Genom att beskriva målsättning för mikro-meso- och makronivån, kan bästa förutsättningar skapas för mikrosystemens möte med invånaren.

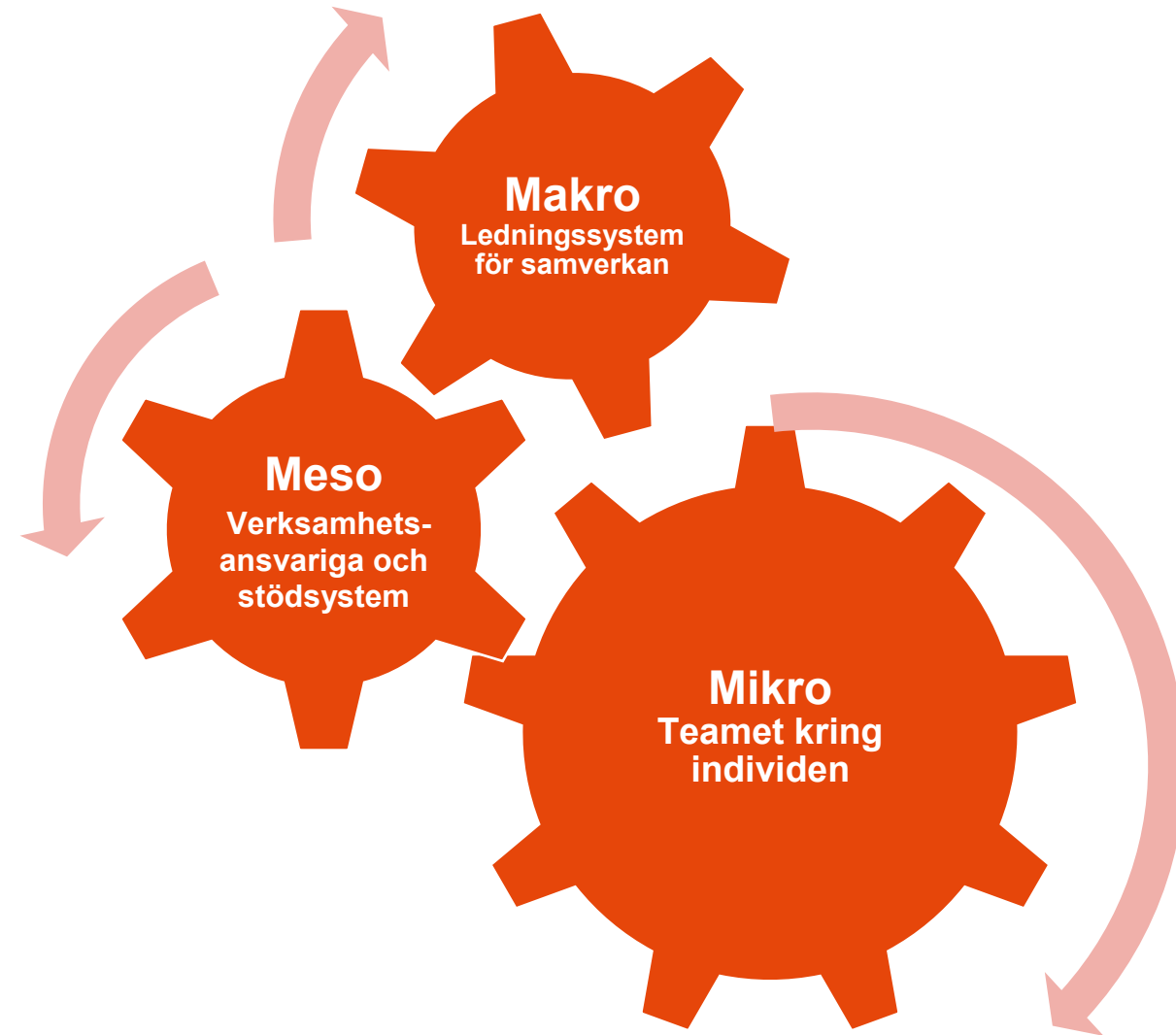

Bild hämtad från Gemensam plan för primärvård Jönköpings län.

Ansvar: Mikro – Meso – Makro

De uppsatta målen och de vägledande principerna kan verka genom informella ledningsstrukturer i tre systemnivåer över huvudmanna- och utförargränserna:

Makronivå: *Chefer med övergripande ansvar t ex. chef för regionens primärvård , social- och vård/omsorgschefer i kommunerna.* Har det systemövergripande ansvaret, sätter kurs för den strategiska inriktningen. Håller fast i målen. Tar fram vägledande principer.

Mesonivå: *Verksamhetschefer inom regionen/privata utförare och kommunerna (med "taktiskt" stöd från facilitatorer).* Etablerings- och genomförandeansvaret. Löser ut övergripande frågor. Fungerar som länken mellan strategisk inriktning och operativt verkställande.

Mikronivå: *Verksamhetsnära chefer och professionsgrupper från utförarverksamheterna.* Verkställande och löpande driftsansvar genom lokalt förankrade samordningsgrupper mellan region och kommun.

Etablering av ”parhästar”

Samverkande ”parförhållanden” på var sida om organisationsgränsen mellan regionen/ privat utförare och kommunen som gemensamt verkar utifrån de vägledande principerna.

Exempel hämtat från Samverkanssystemet, Skellefteå/Norsjö.

4 Säkra stödet för arbetet med den gemensamma planen

- En viktig start på det gemensamma arbetet är identifiera hur det stödet fungerar idag och vilka stödsystem som behövs framåt.
- En av de viktigaste uppgifterna för systemledningen är att lösa ut problem som står i vägen för att nå uppsatta mål i mikrosystemet.
- När planen för gemensam primärvård ska realiseras behöver det finnas en tillgänglig systemledning som prioriterar att lösa ut frågor som fastnat på mikronivå.

**Ta del av lärande
exempel:
Erfarenheter från
systemledningen
i Jönköpings län.**

5 Gemensam uppföljning

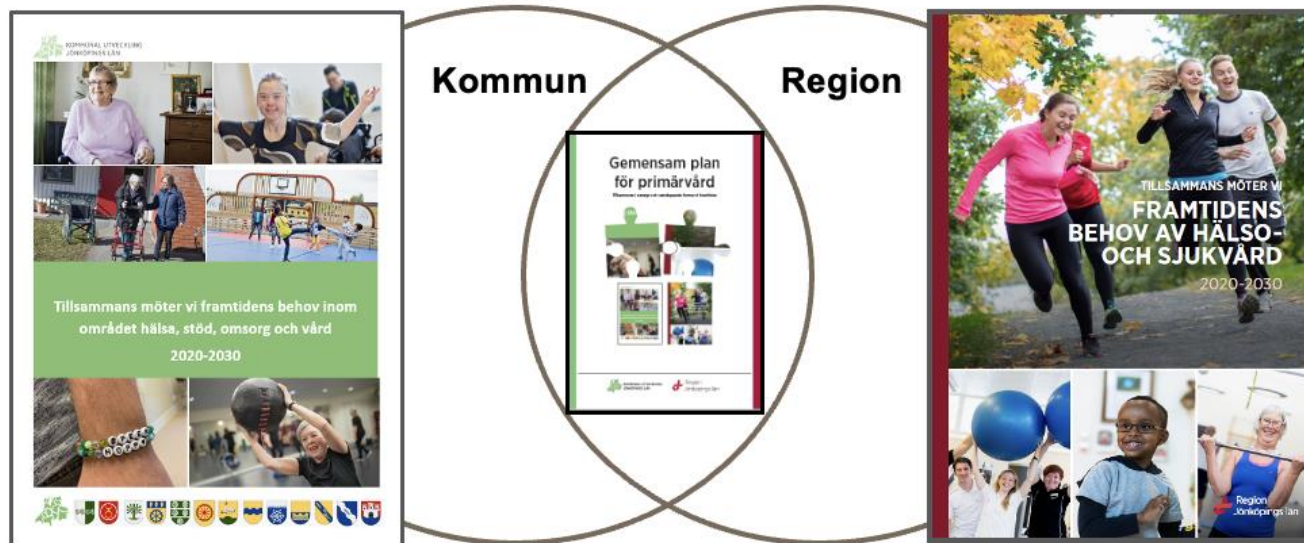
- Verksamheternas tillgång till gemensamma data för prioritering och förbättringsarbete är en förutsättning för utveckling.
- Ett viktigt steg är att diskutera och besluta hur de gemensamma resultaten ska följas.
- Ta fram uppföljningsmått som visar hur resultaten förbättras i det gemensamma arbetet.
- För att kunna följa hur arbetet leder mot överenskomna mål och svarar på invånarens behov, sker den gemensamma uppföljningen lämpligen på mikro-, meso- och makronivå.

Under 2023 pågår ett arbete för att ta fram ett ramverk för uppföljning av Nära vård.

Lärande exempel

Gemensam plan i Jönköpings län

- Ledningssystemet för samverkan i Jönköpings län; Region Jönköpings län och länets kommuner, verkar utifrån invånarens behov av gemensamma insatser av flera samverkande parter.
- Regionens och kommunernas strategiska dokument för omställning till Nära vård har funnits som grund i arbetet med att ta fram en plan för gemensam primärvård.

Gemensam plan i Jönköpings län

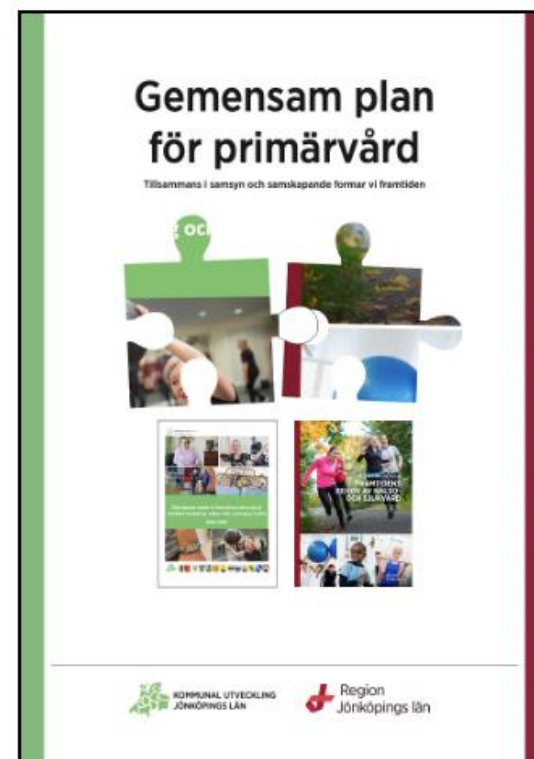
Den gemensamma planen innehåller:

- Strategisk och visionär viljeinriktning och målbild samt ledningssystem i samverkan.
- Konkretisering vad som ska ske på makro-, meso- och mikronivå.
- Uppföljning med mätningar och berättelser.

Ta del av intervjufilmer från Jönköpings län:

Erfarenheter från
systemledningen

Realisering av
planen

Gemensam plan för samverkan i Lidköping

Bakgrund

- Gemensam plan för samverkan mellan regional och kommunal primärvård i Lidköping är framtagen för att säkerställa en god och nära vård utifrån ett personcentrerat förhållningssätt.
- Planen tydliggör omfattning och former för samverkan.
- Planen är en bilaga till Närområdesplanen.

Gemensam plan för samverkan i Lidköping

Mål:

- Öka och säkerställa patientens delaktighet.
- Öka och säkerställa kontinuiteten för patient och medarbetare.
- Utveckla teamarbetet med/kring patienten.
- Öka och säkerställa tillgängligheten.

Ta del av
intervjufilm från
Lidköping

Samverkansstruktur Skellefteå/Norsjö

Bakgrund

- Närsjukvårdsområdet Skellefteå och Norsjö har utvecklat ett samarbete över hälso- och sjukvårdens och omsorgens olika verksamhetsgränser.
- Grunden för samverkanssystemet inom närsjukvårdsområdet kan beskrivas som tre olika nivåer av väl förankrade ledningsstrukturer; strategiskt, taktiskt och operativt.
- Inom respektive nivå finns en balanserad horisontell samverkan mellan region- och kommunföreträdare.

Ref: <https://meetingsplus.vll.se/welcome-sv/namnder-styrelser/halso-och-sjukvardsnamnden/mote-2022-09-22/agenda/fallstudie-styrssystem-for-samverkan-i-nara-var-d-skelleftea-nvo-slutversion-mars-2022pdf?downloadMode=open>

Samverkansstruktur Skellefteå/Norsjö

Under 2021 genomfördes en fallstudie i syfte att:

- Analysera vad som kan ses som framgångsfaktorer i detta samverkanssystem inom Skellefteå närsjukvårdsområde, och i till viss del riskerna.
- Se om dessa grunder i förlängningen är en möjlighet för att generiskt utveckla en form av gemensamt ledningssystem för en Nära vård genom en integrerad ledning mellan regioner och kommuner.

Ta del av intervjufilm från
Skellefteå

Ref: <https://meetingsplus.vll.se/welcome-sv/namnder-styrelser/halso-och-sjukvardsnamnden/mote-2022-09-22/agenda/fallstudie-styrsystem-for-samverkan-i-nara-var-d-skelleftea-nvo-slutversion-mars-2022pdf?downloadMode=open>

Mer information

Material, verktyg och lärande exempel
för arbetet med en gemensam plan
finns på skr.se